

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 392/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Richardom Karkóom, Sad na Studničkách 1029/32, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 CoKR 1/2014 z 25. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]

o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2014 faxom a 23. septembra 2014 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 13 CoKR 1/2014 z 25. júna 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je správkyňou konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „úpadca“).

Sťažovateľka sa návrhom podaným Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) 24. mája 2012 domáhala určenia neúčinnosti dodatku č. 1 a dodatku č. 2 ku kúpnej zmluve z 30. marca 2009 uzavretej medzi úpadcom ako predávajúcim a [REDACTED] ako kupujúcou (ďalej len „kupujúca“ alebo „odporkyňa“). Sťažovateľka podala návrh z dôvodu, že uvedenými dodatkami malo dôjsť k zníženiu pôvodne dohodnutej kúpnej ceny bez primeraného protiplnenia v zmysle § 58 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), a zároveň malo ísť o ukracujúce právne úkony v zmysle § 60 ods. 1 zákona o konkurze. Sťažovateľka zároveň žiadala, aby odporkyňa bola zaviazaná zaplatiť sumu 15 375,31 € ako rozdiel medzi pôvodne dohodnutou kúpnu cenou a cenou v zmysle odporovaných dodatkov.

V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že odporkyňa je dcérou konateľa úpadcu [REDACTED], a teda ide o osobu spriaznenú s úpadcom podľa § 9 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze.

Predmetom kúpnej zmluvy bol predaj špecifikovaných nehnuteľností v celkovej výmere 556 m² za kúpnu cenu 29 529,31 €. Súčasťou kúpnej zmluvy bol aj záväzok kupujúcej ako objednávateľky uzavrieť s úpadcom ako zhotoviteľom zmluvu o dielo, predmetom ktorej mala byť výstavba rodinného domu. Úpadca a kupujúca sa zároveň dohodli, že ak zhotoviteľ (úpadca) nepredloží do 10. apríla 2009 záväzné stanovisko mesta [REDACTED] o realizovateľnosti investičného plánu, objednávateľka je oprávnená odstúpiť od zmluvy o dielo a od kúpnej zmluvy, ak strany neuzavrú zmluvu o spätnom odkúpení

pozemkov alebo dohodu o poskytnutí zľavy z kúpnej ceny, alebo dohodu o vyrovnaní straty.

Sťažovateľka ďalej uvádza:

„Dňa 10. 04. 2009 uzatvoril úpadca s odporkyňou Dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve, ktorým došlo k zmene Článku I. zmluvy – predmetom predaja je novovytvorená parcela č. 1417/182 orná pôda o výmere 533 m². Ďalej došlo k zmene Článku IV. zmluvy, podľa ktorého je celková kúpna cena stanovená dohodou vo výške 12.384,65 Eur.

Dňa 14. 04. 2009 uzatvoril úpadca s odporkyňou Dodatok č. 2 ku kúpnej zmluve, ktorým došlo k zmene Článku IV. zmluvy tak, že bola dohodnutá kúpna cena vo výške 14.154,- Eur.

Okresný súd vyhlásil konkurz na majetok úpadcu uznesením, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 224/2011 s dátumom vydania 23. 11. 2011.

Z konečného zoznamu pohľadávok v konkurznom konaní vedenom proti úpadcovi bolo zistené, že existuje viacero pohľadávok, ktoré do konkurzného konania riadne prihlásili veritelia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom všetky tieto pohľadávky boli splatné pred tým, ako došlo k uzatvoreniu napadnutých dodatkov. V čase uzatvorenia týchto dodatkov tak mal úpadca voči svojim veriteľom neuhradené pohľadávky, ktoré zostali neuhradené až do konkurzného konania, pričom títo veritelia v konkurznom konaní predloženými prihláškami tieto pohľadávky riadne prihlásili a správkyňou boli označené za zistené.“

O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 11 Cbi 28/2012 z 9. augusta 2013 tak, že ho zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 25. júna 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka namieta, že napadnutý rozsudok krajského súdu je arbitrárny, keďže podľa nej boli splnené všetky zákonné podmienky na určenie neúčinnosti predmetného právneho úkonu. Sťažovateľka považuje za arbitrárny právny záver konajúcich súdov,

podľa ktorého nebolo možné konštatovať, že predmetné dodatky sú úkonmi bez primeraného protiplnenia a že sťažovateľka nepreukázala zmenšenie majetku úpadcu.

Sťažovateľka v prvom rade argumentuje tým, že dodatky ku kúpnej zmluve sú samostatné právne úkony, ktoré teda možno aj samostatne odporovať. Z uvedeného dôvodu *„nie je možné súhlasiť s názorom KS Žilina, podľa ktorého nie je možné uvedené Dodatky posudzovať ako úplne samostatne stojace dvojstranné úkony, keďže ich základom bola zmena práv a povinností účastníkov pôvodnej zmluvy. Síce obsahom Dodatkov bola zmena práv a povinností účastníkov Kúpnej zmluvy, avšak neznamená to, že by tieto Dodatky nebolo možné posúdiť izolovane od Kúpnej zmluvy, nakoľko uvedené Dodatky nie sú neoddeliteľnou súčasťou Kúpnej zmluvy a zároveň predmetom konania nebolo určenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy, ale iba uvedených Dodatkov. Nevyhnutnosť posudzovať právny úkon, ktorým sa mení iný právny úkon výlučne ako súčasť pôvodného právneho úkonu nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona ani právnej teórie. Vzhľadom k tomu, pri posúdení primeranosti protiplnenia, či došlo k zmenšeniu majetku úpadcu a ukráteniu veriteľov bolo preto potrebné vychádzať z uzatvorených Dodatkov. V zmysle Dodatku*

. I síce došlo okrem zmeny kúpnej ceny aj k zmene v časti jej predmetu, kde sa novým spôsobom vymedzil predmet predaja – uvedením nového čísla prevádzanej parcely a tiež novej výmery 533 m² namiesto pôvodnej 556 m², avšak pôvodne dohodnutá kúpna cena bola znížená na 12.384,65 Eur, z čoho je zrejmé, že sa jedná o právny úkon bez primeraného protiplnenia, nakoľko výmera pozemku mala byť menšia o 23 m² a kúpna cena nižšia o 17.144,66 Eur, v zmysle Dodatku č. 2 nižšia o 15.375,31 Eur. Uzatvorenými Dodatkami došlo k zmenšeniu rozsahu protiplnenia, na ktoré by mal úpadca od odporkyne nárok.“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že v konaní bolo preukázané, že v dôsledku dodatkov došlo k zmenšeniu majetku úpadcu. Podľa sťažovateľky ak by neboli uzavreté predmetné dodatky, súčasťou majetku úpadcu by bol nárok na zaplatenie pôvodne dojednanej kúpnej ceny. Ak by odporkyňa odstúpila od kúpnej zmluvy pre nepredloženie záväzného stanoviska mesta [REDAKOVANÉ] súčasťou majetku úpadcu by bola predmetná nehnuteľnosť, ktorú my mohla sťažovateľka speňažiť. Ak by neboli uzavreté dodatky, miera uspokojenia veriteľov by bola väčšia. Ukrátenie veriteľa takto *„spočíva práve v tom, že sa hodnota*

majetku dlžníka zmenší viac ako v prípade, ak by sa posudzovaný úkon neurobil. Hodnota majetku dlžníka sa zmenšila o 15.375,31 Eur, t. j. o rozdiel sumy, ktorú žiadala sťažovateľka zaplatiť práve z dôvodu, aby sa majetok podliehajúci konkurzu dostal do stavu, v akom by bol, ak by sa uvedené dodatky neuzavreli.

Uvedené zníženie kúpnej ceny bolo vykonané v prospech odporkyne, ktorá je spriaznenou osobou úpadcu, pričom v zmysle ust. § 60 ods. 2 z. č. 7/2005 Z. z... úmysel ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť o tomto úmysle sa predpokladá. V konaní odporkyňa nepreukázala, že pri uzatváraní Dodatkov nebol daný úmysel úpadcu ako dlžníka ukrátiť svojich veriteľov a rovnako nepreukazovala a ani netvrdila, že nemala vedomosť o takomto úmysle dlžníka. Je zjavné, že zníženie kúpnej ceny nebolo primerané a ak by nešlo o spriaznenú osobu, dlžník by kúpnu cenu v takom rozsahu neznižoval.

Podľa názoru sťažovateľky nemohlo dôjsť k zmene štruktúry majetku, nakoľko znížená kúpna cena, ktorú zaplatila odporkyňa, nemohla by finančným ekvivalentom predmetného nehnuteľného majetku. Finančným ekvivalentom by bola práve kúpna cena v zmysle uzatvorenej Kúpnej zmluvy.

Zároveň sťažovateľka považuje za nesprávny názor súdu, že pre vytvorenie záveru o tom, či došlo k ukráteniu veriteľov Dodatkami, je potrebné preukázať, aká bola hodnota protiplnenia, ktoré poskytol dlžník odporkyni za prijatú kúpnu cenu. Hodnotu protiplnenia nebolo potrebné zisťovať, nakoľko kúpna cena v zmysle Kúpnej zmluvy vychádzala zo zásady zmluvnej voľnosti, ktorú uzavrela odporkyňa na základe slobodnej vôle, avšak Dodatkami bola kúpna cena znížená v neprimeranej výške, čím sa zmenšil majetok úpadcu...

Sťažovateľka jednoznačne v konaní preukázala zmenšenie majetku úpadcu, a teda ukrátenie veriteľov v zmysle ust. § 57 ods. 4 z. č. 7/2005 Z. z...

V zmysle ust. § 57, 58 a § 60 z. č. 7/2005... boli splnené všetky predpoklady odporovateľnosti v konkurznom konaní, pričom súd napriek tomu žalobu zamietol. “.

Na tomto základe sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Krajského súdu Žilina zo dňa 25. 06. 2014, č. kon. 13 CoKR/1/2014 porušené bolo.

... Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 25. 06. 2014, č. kon. 13 CoKR/1/2014 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu Žilina na ďalšie konanie.

... Krajský súd Žilina je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta (vo výške 340,90 €, pozn.)... do 2 mesiacov od právoplatnosti vydaného rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku z 25. júna 2014, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, poukázal na odvolaciu argumentáciu sťažovateľky a na vyjadrenie odporkyne k odvolaniu. Poukázal na § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a tiež na predmet odvolacieho konania vymedzený obsahom odvolania a ustanoveniami § 120 ods. 4 a § 118a ods. 1, 2 a 3 OSP.

Krajský súd v odôvodnení zdôraznil relevantné skutkové zistenia a následne uviedol tieto právne úvahy a závery:

«V prvom, rade je potrebné uviesť, že predpokladmi odporovateľnosti v konkurznom konaní je:

1/ vyhlásený konkurz, 2/ úkon, ktorému sa odporuje, je právny úkon dlžníka, 3/ týka sa majetku dlžníka podliehajúceho konkurzu, 4/ je platný, účinný, 5/ ukracuje uspokojenie pohľadávky veriteľa, ktorý si prihlásil pohľadávku, 6/ odporovacia žaloba je podaná v prekluzívnej lehote od vyhlásenia konkurzu. ...

Krajský súd uvádza, že podľa zákona č. 7/2005 Z. z. možno odporovať len tým právny úkonom, ktoré ukracujú uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka. Nemusí teda dôjsť k ukráteniu všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok, ale stačí, keď v dôsledku právneho úkonu nastane ukrátenie len niektorého z veriteľov prihlásených pohľadávok. To, aby právny úkon ukracoval uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok, je základnou a všeobecnou podmienkou každej skutkovej podstaty odporovateľného právneho úkonu, bez ktorej právo odporovať právnomu úkonu nevznikne. Ide o všeobecnú podmienku, ktorá vždy pristupuje k jednotlivým skutkovým podstatám odporovateľných právnych úkonov. Táto podmienka musí byť v každom jednotlivom prípade (pri každej skutkovej podstate) splnená. Konkrétny právny úkon úpadcu – dlžníka spôsobí ukrátenie uspokojenia prihlásených pohľadávok veriteľa v zásade vtedy, keď sa právny úkonom dlžníka – úpadcu zmenší jeho majetok.

... citovaným zákonným ustanovením (§ 58 ods. 1 zákona o konkurze, pozn.) je vymedzená skutková podstata právneho úkonu bez primeraného protiplnenia, ktorým sa rozumie bezodplatný právny úkon alebo právny úkon na základe ktorého dlžník poskytol alebo sa zaviazal poskytnúť plnenie, ktorého obvyklá cena je podstatne vyššia ako cena plnenia, ktoré na jeho základe získal alebo má získať. ...

Odporovať ukracujúcemu právnomu úkonu tak možno úspešne len za splnenia podmienok uvedených v § 60 zákona č. 7/2005 Z. z. vrátane, resp. súčasne za splnenia podmienky ukrátenia uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka – úpadcu podľa ust. § 57 zákona č. 7/2005 Z. z.

Na základe vyššie uvedeného je pri ukracujúcom právnom úkone rozhodujúca skutočnosť, či v dôsledku uzatvorenia právneho úkonu došlo k zmenšeniu majetku dlžníka –

úpadcu. Vždy treba v prvom rade skúmať, či došlo k zmenšeniu majetku. Predpokladom odporovateľnosti je objektívny ekonomický dôsledok vykonaných právnych úkonov. To, či týmito právnymi úkonmi došlo k ukráteniu veriteľa, je vždy vecou zisťovania a dokazovania v každom konaní.

Je potrebné uviesť, že úspešnosť odporovateľnosti závisí od toho, či sa majetok dlžníka – úpadcu jeho právnym úkonom zmenšil, v akom rozsahu a aký majetok mu ostane na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov. Samotný predaj za ekvivalentnú cenu nie je zmenšením majetku, dochádza len k zmene štruktúry majetku, pretože dlžník – úpadca namiesto hmotného majetku získa majetok finančný. Odporovateľnosť predpokladá, že právnym úkonom dlžníka – úpadcu sa skrúti uspokojenie prihlásenej pohľadávky veriteľa, teda, že v dôsledku konkrétneho právneho úkonu dlžníka – úpadcu nebude pohľadávka veriteľa pre nedostatok majetku uspokojená vôbec alebo len čiastočne. Aj keď právnym úkonom dôjde len k zmenšeniu majetku dlžníka – úpadcu, nie je možné domáhať sa úspešne odporovateľnosti, ak majetok dlžníka, ktorý mu zostal, postačuje na uspokojenie prihlásenej pohľadávky veriteľa, pretože týmto úkonom dlžníka – úpadcu nedošlo k ukráteniu uspokojenia prihlásenej pohľadávky veriteľa.

Ak teda v danom prípade boli ako právny úkon napadnuté Dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve zo dňa 10. 4. 2009, ktorým došlo k zmene Článku 1 a Článku IV. kúpnej zmluvy a Dodatok č. 2 ku kúpnej zmluve zo dňa 14. 4. 2009, tak súhlasí odvolací súd so záverom prvostupňového súdu, že žalobkyňa nepreukázala, že týmito napadnutými právnymi úkonmi došlo k zmenšeniu rozsahu majetku dlžníka, a tým k ukráteniu uspokojenia jeho veriteľov. Tieto právne úkony za neúčinné považovať nemožno, ako aj, že ide o úkony bez primeraného protiplnenia v zmysle § 58 ods. 1 ZKR.

K odvolacej námietke žalobkyne, že predmetom konania nie je určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, ale určenie neúčinnosti Dodatku č. 1 a č. 2 ako samostatných právnych úkonov (§ 34 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ktoré je možné napadnúť odporovateľnosťou, keďže ich uzatvorením došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľných pohľadávok, existencia ktorých bola v konaní preukázaná, sa krajský súd stotožňuje so záverom vysloveným prvostupňovým súdom na str. 9, 10 odôvodnenia rozsudku, že nebolo možné posudzovať dodatky č. 1 a 2 ako úplne samostatne stojace dvojstranné právne úkony, i keď splňajú náležitosti dvojstranného právneho úkonu, keďže ich základom bola zmena práv

a povinností účastníkov pôvodnej kúpnej zmluvy, čo vyplýva podľa odvolacieho súdu z označenia dodatku č. 1 (č. l. 23, 24 spisu) a dodatku č. 2 (č. l. 26 spisu), ako „dodatok ku kúpnej zmluve“, textu prvej vety nachádzajúcej sa pod identifikačnými údajmi zmluvných strán „ Týmto dodatkom sa v kúpnej zmluve mení a doplna nasledovné“ a poslednej vety týchto dodatkov v znení: „Ostatné dojednania zmluvy zostávajú nezmenené“. Predsa pre zodpovedanie otázky, či v dôsledku týchto právnych úkonov (ne) došlo k zmenšeniu majetku úpadcu, ukráteniu veriteľov, ako aj či išlo o úkon bez primeraného, protiplnenia, nebolo možné posudzovať izolovane dodatky bez ohľadu na dojednania práv a povinností v pôvodne uzavretej kúpnej zmluve. Odvolací súd súhlasí s postupom okresného súdu, ktorý v rámci vykonaného dokazovania zhodnocoval previazanosť Kúpnej zmluvy zo dňa 30. 3. 2009 uzavretej medzi úpadcom a žalovanou (čl. III. bod 3. kúpnej zmluvy) so zmluvu o dielo uzavretou medzi úpadcom a žalovanou (čl. 2. bod 2.3. čl. 4. bod 4.3., čl. 7 bod 7.1., 7.2. v spojení s čl. 11 bod 11.2., 11.3., 11.4. zmluvy o dielo). Pokiaľ vykonaným dokazovaním bolo preukázané nesplnenie povinností úpadcu podľa zmluvy o dielo, a tým dôvodné uzatvorenie dodatkov č. 1 a č. 2 ku kúpnej zmluve, ako realizácie prejavenej vôle účastníkov, bol správny záver prvostupňového súdu, že v konaní nebolo preukázané, že by v dôsledku napadnutých právnych úkonov, a to dodatku č. 1 a 2 došlo k zmenšeniu majetku, ale len k zmene jeho štruktúry (nehnutel'ný majetok sa nahradil finančným ekvivalentom), keď len samotné zníženie pôvodne dohodnutej kúpnej ceny uzatvorenými dodatkami, nie je možné bez ďalšieho, považovať za úkon bez primeraného plnenia. Úprava ceny predsa mala svoj pôvod (základ) v zmenených podmienkach, pričom žalobkyňou nebolo tvrdené a ani dokazované, že by táto upravená výška im nekorešpondovala.

Okresný súd správne ustálil, že žalobkyňa, ktorá mala dôkaznú povinnosť, resp. povinnosť preukázať, že dotknutými právnymi úkonmi došlo k ukráteniu uspokojenia prihlásených pohľadávok veriteľov, túto povinnosť nesplnila. V danom prípade ani nebolo možné konštatovať, že samotné dodatky č. 1 a č. 2 sú úkonmi bez primeraného protiplnenia, tieto bolo potrebné zhodnocovať v kontexte s pôvodne uzatvorenou kúpnu zmluvou. Navyiac žalobkyňa v rámci konania pred prvostupňovým súdom neoznačila, ani nenavrhla vykonanie takého dôkazu, z ktorého by bolo možné dospieť k relevantnému zisteniu, že majetok úpadcu sa zmenšil. Preukázanie zmenšenia majetku bolo základným, resp. všeobecným predpokladom odporovania právnemu úkonu, čo sa vyžaduje pri každej

skutkovej podstate. Krajský súd súhlasí so záverom okresného súdu, že v danom prípade nebolo preukázané zmenšenie majetku (§ 57 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z.) a ani že išlo o úkony bez primeraného protiplnenia (§ 58 zákona č. 7/2005 Z. z.), a preto nebolo možné rozhodnúť o neúčinnosti dotknutých právnych úkonov.»

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 11 Cbi 28/2012-104 z 9. augusta 2013, ktorým tento zamietol návrh sťažovateľky. Okresný súd v odôvodnení poukázal na relevantné skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania, následne poukázal na relevantné ustanovenia zákona o konkurze [§ 57 ods. 1, 2 a 4, § 58 ods. 1 až 3, § 60 ods. 1 až 3, § 62 ods. 1, § 63 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 písm. d)] a dospel k záveru, že sťažovateľka dodržala zákonné lehoty na podanie návrhu podľa § 57 ods. 2 a podľa § 60 ods. 3 zákona o konkurze, rovnako tak poukázal na zákonné podmienky podľa § 57 ods. 4 a § 58 ods. 2 a § 60 ods. 2 zákona o konkurze. Následne okresný súd uviedol:

„Spoločnou podmienkou pre označenie akéhokoľvek napadnutého úkonu ako úkonu odporovateľného, a teda v konkurznom konaní neúčinného, je preukázanie, že týmto právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa. Ukrátenie uspokojenia pohľadávky je vecou dôkazného bremena navrhovateľa a vykonaného dokazovania. Úspešnosť odporovateľnosti závisí od toho, či sa majetok dlžníka jeho právnym úkonom zmenšil, v akom rozsahu, a prípadne, aký majetok zostal dlžníkovi na uspokojenie prihlásených pohľadávok. V prípade právneho úkonu bez primeraného protiplnenia je táto podmienka splnená predovšetkým pri právnych úkonoch, kde osoba, s ktorou dlžník uzatvorí napadnutý právny úkon, neposkytuje dlžníkovi žiadne protiplnenie

alebo poskytuje plnenie neprimerane nízke. Pri ukracujúcom právnom úkone je podmienkou len preukázanie toho, že týmto úkonom skutočne došlo k ukráteniu, a že tento úkon bol urobený s úmyslom dlžníka veriteľov ukrať. O ukracujúci právny úkon sa tak môže v zásade jednať len v prípade, ak dohodnuté plnenie protistrany nie je ekvivalentnou odplatom za poskytnuté plnenie dlžníka. V prípade, ak za plnenie dlžníka bola poskytnutá ekvivalentná protihodnota, dochádza síce k zmene štruktúry majetku, keďže dlžník namiesto napr. odpredaného hmotného majetku získal finančný majetok, nedochádza však k zmenšeniu celkovej hodnoty majetku dlžníka, a teda nedochádza ani k ukráteniu veriteľov. O odporovateľnosti nemožno hovoriť ani v prípade, ak by síce napadnutým právnym úkonom došlo k zmenšeniu majetku dlžníka, avšak majetok, ktorý dlžníkovi zostal, by postačoval na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov.

Podľa názoru súdu v tomto prípade navrhovateľka nepreukázala, že napadnutými právnymi úkonmi – Dodatkami č. 1 a 2 k uzatvorenej kúpnej zmluve došlo k zmenšeniu rozsahu majetku dlžníka a tým k ukráteniu uspokojenia jeho veriteľov. Rovnako tak navrhovateľka nepreukázala a ani netvrdila, že zostávajúci majetok úpadcu nepostačuje na uspokojenie prihlásených pohľadávok jeho veriteľov.

Navrhovateľka sa obmedzila na konštatovanie, že samotné Dodatky č. 1 a 2, neobsahujú žiadne protiplnenie odporkyne, a teda bez ďalšieho sú odporovateľnými právnymi úkonmi, keďže došlo týmito dodatkami k zníženiu plnenia, na ktoré mal úpadca nárok podľa pôvodnej kúpnej zmluvy. Súd je však toho názoru, že tieto Dodatky č. 1 a 2 nemožno posudzovať izolovane od pôvodne uzatvorenej kúpnej zmluvy. Samotné Dodatky č. 1 a 2 sú dvojstrannými právnymi úkonmi, na základe ktorých dochádzalo k zmene resp. nahradeniu niektorých článkov, pôvodne uzatvorenej kúpnej zmluvy. Pri posudzovaní otázky primeranosti, či neprimeranosti vzájomných plnení tak nie je možné vychádzať len zo samotných dodatkov, nakoľko v prípade Dodatku č. 2 by takúto primeranosť, či neprimeranosť, resp. ukrátenie vôbec nebolo možné posúdiť, keďže v tomto dodatku sa vôbec neuvádza plnenie, ku ktorému sa viaže povinnosť protiplnenia odporkyne v dohodnutej výške kúpnej ceny 14.154,- Eur. Na druhej strane Dodatok č. 1 je dodatkom, ktorý okrem zmeny kúpnej ceny zmenil kúpnu zmluvu aj v časti jej predmetu, kde novým spôsobom vymedzil predmet predaja - prevádzanú parcelu uvedením jej nového čísla a tiež uvedením novej výmery 533 m². V prípade tohto Dodatku č. 1 by tak nepochybne bolo

nevyhnutné na preukázanie, že sa jedná o úkon ukracujúci, resp. úkon bez primeraného protiplnenia, v konaní tvrdiť a preukázať skutočnú hodnotu predmetu zmluvy vymedzenej v tomto dodatku v zmenenom Článku 1 pôvodnej kúpnej zmluvy, teda v konaní určiť hodnotu prevádzanej nehnuteľnosti a túto cenu následne porovnať s dohodnutou kúpnu cenou. Ohľadom Dodatku č. 1 neobstoja tvrdenie navrhovateľky v tom smere, že by sa týmto dodatkom mala len znížiť kúpna cena bez vymedzenia protiplnenia úpadcu. V tomto dodatku je totižto plnenie úpadcu jednoznačne stanovené a je iné, ako bolo pôvodne dohodnuté plnenie v kúpnej zmluve. Pri Dodatku č. 2 platí vyššie uvedený názor súdu, že ohľadom tohto dodatku nie je možné dospieť k záveru, či sa jedná o ukracujúci úkon alebo úkon bez primeraného protiplnenia bez toho, aby bol tento úkon posudzovaný v kontexte celého zmluvného vzťahu účastníkov, teda spolu s pôvodne uzatvorenou kúpnu zmluvou v znení Dodatku č. 1, ktorým bol vymedzený predmet plnenia úpadcu. Ak by dodatok mal byť posudzovaný samostatne, tak by bez ďalšieho bol odporovateľným právnym úkonom akýkoľvek dodatok k akejkoľvek zmluve, na základe ktorého by došlo k zmenšeniu rozsahu protiplnenia, na ktoré by mal úpadca od osoby, s ktorou tento zmluvný vzťah dojednal, nárok.

Súd sa teda nestotožňuje s právnym názorom navrhovateľky, že Dodatky č. 1 a 2 je potrebné posudzovať ako úplne samostatné dvojstranné právne úkony. Je síce pravdou, že tieto dodatky spĺňajú náležitosti dvojstranného právneho úkonu, keďže na základe týchto dodatkov došlo k zmene práv a povinností účastníkov pôvodnej kúpnej zmluvy, tieto dodatky však nie je možné posudzovať izolovane od kúpnej zmluvy, nakoľko samotné dodatky neobsahujú všetky obsahovo nevyhnutné náležitosti pre kúpnu zmluvu týkajúcu sa prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku. Pri posudzovaní týchto dodatkov izolovane bez ohľadu na pôvodne uzatvorenú kúpnu zmluvu vôbec nie je možné posúdiť otázku, či plnenie, ktoré na základe týchto dodatkov mala poskytnúť odporkyňa úpadcovi, je alebo nie je primerané plneniu, ktoré na základe tohto vzťahu poskytoval úpadca odporkyni. Tak isto pri takomto izolovanom posudzovaní by vôbec nebolo možné ustáliť otázku, či v dôsledku týchto právnych úkonov došlo alebo nedošlo k zmenšeniu majetku úpadcu, a teda k prípadnému ukráteniu uspokojenia jeho veriteľov.

Okrem toho v tomto prípade z vykonaného dokazovania súd zistil aj ďalšie skutočnosti. Kúpna zmluva uzatvorená medzi úpadcom a odporkyňou bola uzatvorená

za účelom výstavby rodinného domu na prevádzanej nehnuteľnosti. Zároveň s touto kúpnu zmluvou v ten istý deň dňa 30. 03. 2009 bola uzatvorená ďalšia zmluva a síce zmluva o dielo, na základe ktorej bol úpadca okrem iného povinný, zabezpečiť záväzné stanovisko Mesta [REDACTED] o tom, že na daných pozemkoch bude možné, takúto výstavbu rodinného domu realizovať. Pre prípad nesplnenia tejto povinnosti úpadcom účastníci tejto zmluvy dohodli možnosť od zmluvy odstúpiť; prípadne uzatvoriť dohodu o poskytnutí zľavy z kúpnej ceny. Z ďalších vykonaných dôkazov, a síce z predloženého územného plánu a z vyjadrenia svedka [REDACTED] vyplýva, že úpadca povinnosti podľa tejto zmluvy o dielo nesplnil a nezabezpečil, aby sa na týchto pozemkoch dal postaviť rodinný dom, ktorý mal úpadca na základe zmluvy o dielo pre odporkyňu stavať. Práve na základe nesplnenia tejto zmluvnej podmienky bolo potom odôvodnené uzatvorenie Dodatkov č. 1 a č. 2 k zmluve, pričom tieto dodatky rešpektovali práve právo na zľavu z kúpnej ceny pozemkov, ktoré úpadca nebol schopný zmeniť na pozemky stavebné. Zľava z ceny pritom mala byť poskytnutá podľa bodu 11.3 zmluvy o dielo do výšky ceny nadobudnutia týchto pozemkov zhotoviteľom. Tým je v spojení s výpoveďou [REDACTED] odôvodnená zmena, ku ktorej došlo najprv Dodatkom č. 1 a následne Dodatkom č. 2. Podľa vyjadrenia svedka Dodatkom č. 1 došlo k zníženiu ceny tak, že neboli zohľadnené náklady, ktoré úpadca s týmito pozemkami po ich nadobudnutí mal. Následne preto Dodatkom č. 2 bola cena upravená – zvýšená tak, aby sa pokryli všetky náklady, ktoré úpadca v súvislosti s nadobudnutím a následnými činnosťami ohľadom týchto pozemkov vynaložil.

Na základe uvedeného potom súd dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by v dôsledku napadnutých právnych úkonov došlo k zmenšeniu rozsahu majetku, ktorý je možné použiť na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov. Ak cena, ktorá bola po Dodatku č. 1 a po Dodatku č. 2 za prevádzané nehnuteľnosti dohodnutá, bola cenou primeranou, nedošlo k žiadnemu zmenšeniu rozsahu disponibilného majetku úpadcu, ale došlo len k zmene jeho štruktúry, kedy pôvodný nehnuteľný majetok nahradil rovnocenný ekvivalent vyjadrený vo finančnom majetku úpadcu. O tom, že právny úkon dodatku nie je možné posudzovať izolovane od pôvodne uzatvorenej kúpnej zmluvy, svedčí vo vzťahu k Dodatku č. 2 tiež konštrukcia ustanovenia §-u 58 ods. 1 ZKR. Toto ustanovenie postihuje neúčinnosťou len také právne úkony dlžníka, na základe ktorých dlžník poskytol alebo sa zaviazal poskytnúť plnenie. Ak by sa Dodatok č. 2 mal posudzovať izolovane, tak z tohto

dodatku žiadne plnenie, ktoré poskytoval úpadca, nie je možné zistiť. Vo vzťahu k Dodatku č. 1 by potom bolo potrebné posúdiť primeranosť plnenia, ktoré bolo týmto dodatkom zmenené vo vzťahu k dohodnutej kúpnej cene.

Vo vzťahu k §-u 60 ods. 1 možno odporovať takým právnym úkonom, ktorými dlžník ukrátil svojich veriteľov. Ak nebolo preukázané, aká bola hodnota protiplnenia, ktoré poskytoval dlžník odporkyni za prijatú kúpnu cenu, tak nemožno dospieť k záveru, že by Dodatkom č. 1 alebo Dodatkom č. 2 došlo k ukráteniu možnosti uspokojenia veriteľov. Opätovne pri Dodatku č. 1 by bolo potrebné zistiť, či v dôsledku tohto dodatku a novo dohodnutej ceny, došlo k zmenšeniu rozsahu majetku úpadcu. Vo vzťahu k Dodatku č. 2, vzhľadom k tomu, že tento protiplnenie úpadcu bez kúpnej zmluvy vôbec nedefinuje, otázku ukrátenia vôbec nie je možné posúdiť, a teda ani navrhovateľkou preukázať. Pre urobenie záveru o ukrátení, resp. neukrátení veriteľov vykonanými právnymi úkonmi dlžníka a odporkyne by bolo nevyhnutné posúdiť celkovú zmenu majetku u úpadcu, teda zmenu, ku ktorej došlo nielen samotnými Dodatkami č. 1 a 2, ale dodatkami v spojení s pôvodne uzatvorenou kúpnu zmluvou. Len tak je možné vymedziť celkové plnenie, ktoré poskytol úpadca odporkyni, a porovnávať toto plnenie s plnením, ktoré odporkyňa poskytovala úpadcovi.

Na základe uvedených skutočností, tak súd dospel k záveru, že navrhovateľka nepreukázala v konaní splnenie rozhodujúcej podmienky zakotvenej v ustanovení §-u 57 ods. 4 ZKR, teda preukázanie, že napadnuté právne úkony Dodatkov č. 1 a 2 sú úkonmi, ktoré ukracujú uspokojenie prihlásených pohľadávok niektorého z veriteľov dlžníka. V konaní nebolo preukázané ani to, že by sa jednalo o úkony bez primeraného protiplnenia, a keďže nebolo preukázané ukrátenie uspokojenia veriteľov, nejedná sa ani o úkon, ktorý by bol odporovateľný ako ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia §-u 60 ZKR. Keďže súd dospel k záveru, že sa v tomto prípade nejedná o neúčinné právne úkony, je návrh navrhovateľky nedôvodný aj v časti požadovanej peňažnej náhrady. Súd preto návrh navrhovateľky ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol.“

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľka považuje za arbitrárny právny záver konajúcich súdov, podľa ktorého nebolo preukázané,

že predmetné dodatky boli právnymi úkonmi bez primeraného protiplnenia a sťažovateľka nepreukázala, že došlo k zmenšeniu majetku úpadcu. Podľa sťažovateľky konajúce súdy mali posúdiť predmetné dodatky ako samostatné právne úkony izolovane od kúpnej zmluvy, prípadne zmluvy o dielo a tiež nebolo potrebné zisťovať hodnotu protiplnenia (špecifikovaných nehnuteľností).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka argumentáciu uvedenú v sťažnosti uplatnila už v konaniach pred všeobecnými súdmi s tým, že konajúce súdy – krajský súd v spojení s okresným súdom sa vo svojich rozsudkoch s touto argumentáciou vysporiadali.

Ústavný súd nepovažuje právne závery krajského súdu v spojení s právnymi závermi okresného súdu za arbitrárne. Ústavný súd tiež konštatuje, že krajský súd v spojení s okresným súdom svoje právne závery primerane odôvodnili, tieto závery preto nie sú zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu ako súdu prvého stupňa predstavuje dostatočný podklad pre výrok rozsudku krajského súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 25. júna 2014. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu v spojení s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia

príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zákona o konkurze krajským súdom ako odvolacím súdom v spojení s okresným súdom ako súdom prvého stupňa takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016